

*Utdragen är i huvudsak relevanta för brandsäkerhet och andra risker. Den är gjord av Värmlands
Brandhistoriska Klubb*

Svensk författningssamling
1868:22

Kung Majts nådiga ordningsstadga för rikets städer

Vi CARL, med Guds nåde, Sveriges, Norges, Götes och Wendes Konung, gøre veterligt: att, som de stadgande, vilka i lag och särskilda av Oss utfärdade författningar blivitt till vidmakthållande av allmän ordning meddelade, funnits, synnerligen i städerna, påkalla ytterligare föreskrifter i detta hänseende, men de av sådan anledning i stort antal utkomna kungörelser och påbud, de Överståthållarämbetet, Våra befallningshavande samt magistrarter och andra stadsmyndigheter tid efter annan för särskilda städer utarbetat, i flera fall sakna överensstämmelse sig emellan och utgår från stridiga uppfattningar av vad som i ämnet rätteligen bort stadgas, varigenom och osäkerhet uppkommit om vad som i ena eller andra staden kan för allmänheten vara att iakttaga; ty och då sålunda en lagstiftning, varigenom enhet och reda härutinnan åstadkommes, är av nöden, och detta mål synes bäst främjas därigenom att för rikets samtliga städer i en allmän författning meddelas de ordningsstadganden, som för dem alla funna vara gemensamma, medan det i övrigt lämnas öppet att för varje stad särskilt, under nödig kontroll, tillvägbringa de ytterligare föreskrifter, som kunna erfordras, hava Vi - med hänsyn jämväl därtill att de för städerna behövlige ordningsföreskrifterna kunna till stor del vara av nöden även för andra platser med större sammanträngd befolkning, - efter det Överståthållarämbetet och Våra befallningshavande ävensom samtliga magistraterna i riket inkommit med underdåniga yttranden över utarbetat förslag i ämnet, samt frågan därefter erhållit ytterligare utredning, funnit gott att, med förklarande att såväl alla sådana i de av Oss för särskilda städer fastställda ordningar och reglementen intagna stadganden, som emot denna Vår författning strida, som ock alla utav ovannämnda myndigheter i polis- och ordningsmål för städerna utfärdade kungörelser och påbud skola från och med den 1 januari 1869 upphöra att vara gällande, härmed i nåder stadga som följer:

1§

Stadsfullmäktige, eller, i stad där sådan ej finnas, allmänna Rådstugan hava att bestämma vilka torg, hamnar och dylika ställen i staden skola vara till allmänna försäljningsplatser upplåtta; ägande Magistraten att dels, där så nödigt prövas, bestämma särskilda av nämnda platser för försäljning av vissa slags varor, dels i övrigt lämna de föreskrifter, som för vidmakthållande av ordning och renlighet å saluplatserna finnas erforderliga. Den som bryter mot vad härutinnan stadgas eller icke hörsammar de tillsägelser, honom i avseende å åkdons och varors ordnande å ifrågavarande platser genom polisbetjäningen på stället meddelas, plikte från och med två till tjugo riksdaler.

2§

Å gator och andra allmänna platser, än de i föregående § omförmälda, må icke, utan Magistratens tillstånd, försäljning bedrivas från stånd, bord eller dylikt, eller så att den på stället framgående rörelsen därigenom hindras eller uppehålls.

Dragare må icke ställas så, att rörelsen därav hindras eller uppehålls, ej heller fodras eller lämnas frånspänd vid åkdonet annorstädes å gata eller annan allmän plats, än där sådant är av Magistraten tillåtet.

Utan Magistratens särskilda tillstånd må icke byggnadsmaterialier, ved, handels- eller hantverksvaror, åkdon eller annat gods uppläggas eller utställas å gata eller annan allmän plats, än den som för sådant ändamål är av stadsfullmäktige eller allmänna rådstugan eller annan behörig myndighet anvisad; ägande Magistraten att för dessa upplag och utställningar meddela erforderliga föreskrifter.

Tillstånd till sågning och huggning av ved eller virke å gata eller annan allmän plats må Magistraten medgiva enbart i det fall att annat tjänligt ställe för berörda ändamål icke finnes att tillgå eller lämpligen kan beredas: börande vid arbetets verkställande noga tillses, såväl att allmänna rörelsen icke hindras, som ock att arbetet utan uppehåll bringas till slut; ock skall gatan eller platsen genast efter fulländat arbete rengöras genom dens försorg, som låtit detsamma förrätta.

Särskilt gäller i avseende å trottoar, att ingen må å densamma åka eller rida, utom vid färd däröver mellan gård och gata, ej heller uppföra fordon eller dragare eller på annat obehörigt sätt upptaga eller avstänga trottoaren för de gående. Ej må trottoar begagnas av den som bär börda, vilken till följd av sin storlek, osnyggighet eller annan sin beskaffenhet är de gående till hinder eller annat men.

Bryter någon mot vad nu är stadgat eller emot Magistraten här ovan i denna § omförmälda ordningsföreskrifter, eller skulle åkande, ridande eller fotgängare genom uppenbar vårdslöshet eller trots orsaka hinder eller uppehåll i rörelsen å gata eller annan allmän plats, eller ock icke hörsamma de tillsägelser, som för rörelsens ordnande och obehindrade gång därstädes eller till olyckors förekommande honom meddelats av polisbetjäningen på stället, böte från och med två till och med femtio riksdaler.

§3

Far man överdådigt fram, så att annan därav skadas kan, å allmän väg, gata eller torgplats, därom skrivs i 11 kap 15 § Strafflagen. Till böter från och med två till och med tjugo riksdaler är den förfallen, som, utan att göra sig skyldig till ansvar enligt nämnda lagrum, likväl å gata, torg eller annan allmän plats kör eller rider ovarsamt, eller vid vändningar i gathörn eller vid förd mellan gård och gata kör eller rider annorlunda än med stor varsamhet.

Vid enahanda bot skall, då vinterföre är och släddon begagnas, en var, som i stad därmed far fortare än i gående, hava seltygen försedda med ljudande klocka eller bjällra.

6§

Den som i stad verkställer stensprängning utan polismyndighetens tillstånd eller utan att iakttaga därvid föreskrivet försiktighetsmått, eller lossar skott eller avbränner fyrverkeri vare sig utan tillstånd eller med åsidosättande av nödig varsamhet eller å stadens område utan nödig varsamhet verkställer stensprängning, lossar skott eller avbränner fyrverkeri, böte från och med fem till och med etthundra riksdaler.

För den, som i övrigt uti stad eller å dess område med eld ovarsamt förfar, eller eldfarligt eller exploderande ämne utan nödig omsorg förvarar eller behandlar, vare, där icke straff enligt allmän lag eller särskilda i detta avseende av Kungl Majt meddelade stadganden följa bör, bot från och med fem till och med etthundra riksdaler.

7§

Upphugger någon is eller öppnar vak, utan polismyndighetens tillstånd, på sådant ställe å sjö, vik, kanal eller vattendrag inom stad eller dess område, där Magistraten genom påbud förklarat detta icke i allmänhet få äga rum, eller iakttagar man icke de vid tillståndets meddelade lämnade föreskrifter, eller åsidosätter den, som eljest å sjö, vik, kanal eller vattendrag inom stad eller dess område upphugger is eller öppnar vak, att öppningen noga utmärka; eller underlåter någon att hava brunn eller källa i stad eller dess område ändamålsenligt täckt eller kringbyggd, böte från och med fem till och med ett hundra riksdaler.

§9

Vidtager någon åtgärda, varigenom hinder eller uppehåll i begagnandet av allmän vattenledning eller gaslysningsverk orsakas, eller öppnar någon obehörigen vattenlednings- eller gaslysningskran, eller släcker någon obehörigen gatlykta, vare bot från och med fem till och med ett hundra riksdaler.

§11

Magistraten bör, där så ske kan, anvisa lämpliga ställen, där badande, med eller utan simdräkt, i öppet vatten och under bar himmel må äga rum. Den som i stad under bar himmel badar uti sjö, vik, kanal eller vattendrag eller för sådant ändamål avkläder sig å annat ställe, än som av Magistarten sålunda blivit anvisat, eller icke ställer sig till efterrättelse de ordningsföreskrifter, Magistraten kan finna nödvändigt att i avseende härpå meddela, böte från och med två till och med tjugo riksdaler. Enahanda påföljd vare för den som å stads område badar på ställe, där sådant är av Magistraten förbjudet.

§13

Var och en som vill i stad eller å dess område, inom eller utom hus, giva offentlig föreställning, såsom skådespel, lindansning, konstridning, förevisa djur, konststycke eller annat dylikt, hålla konsert eller eljest utföra musik, anställa maskerad, bal, lekstuga eller andra nöjen, hålla allmänt föredrag, som ej är att hänföra till andaktsövning eller föreläsning vid läroanstalt, eller göra andra tillställningar av vad beskaffenhet som helst, vilka genom allmän tidning, anslag eller annorledes kungöras, eller vartill inträdeskort försäljas, eller avgift på ett eller annat sätt från allmänheten fordras, begäres eller mottages, skall, innan kungörandet äger rum, inträdeskort utlämnas eller avgift fordras begäres eller mottages, därom hos polismyndigheten göra anmälan och, beträffande maskerad, bal, lekstuga eller därmed jämförlig tillställning, samt förevisande av djur, ävensom då tillställningen skall äga rum å gata, torg eller annan allmän plats, polismyndighetens tillåtelse därtill avvakta, samt därpå ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, vilka kunna av polismyndigheten meddelas. Underlåter någon vad här är stadgat, eller försummar ägare eller innehavare av lokal, som för tillställningen kommer att begagnas, att, innan lokalen för sådant ändamål upplåtes, göra sig förvissad att tillställningen blivit vederbörligen anmäld eller, i de fall där sådant erfordras, tillåten, böte från och fem till och med ett hundra riksdaler.

Där sig visar, att sådan tillställning, som här ovan omförmäles, åsyftar eller innebär något som strider emot sedlighet eller allmän lag, eller föranleder till svårare oordning, äger polismyndigheten att dess förnyande förbjuda. I nu nämnda fall, ävensom då tillställningen utan vederbörligt anmälan eller tillåtelse äger rum, eller bland de närvarande uppkommer oordning av svårare beskaffenhet, den där icke genom deltagarnas i densamma avlägsnande undanröjas kan, må sammankomsten av polismyndigheten upplösas; och vare alla de, som å stället sig församlat, pliktige att på nämna myndighets uppmaning därifrån sig begiva, vid bot från och med två till och med tjugo riksdaler för en var, som icke ställer sig sådan uppmaning till efterrättelse.

§14

Försummar man att, å tid som av Magistraten bestämmes, omsorgsfullt sopa och rengöra gata, torg och annan allmän plats med trottoarer och rännstenar, ävensom avloppstrumma, samt orenlighet genast inom den för rengöringen bestämda tid bortföra eller därstädes undanskotta, upphugga samt därefter skyndsamt bortföra snö och is; eller underlåter man något av vad Magistraten i övrigt om fullgörandet härav, ävensom till förekommande av olyckshändelser genom halka vintertid, föreskriver, böte från och med fem till och med ett hundra riksdaler.

Gårdar med därtill hörande smygar samt portgångar och påkallade vrettrum eller brandgator skola sopas och rengöras så ofta och på sådant sätt, som erfordras för att hålla dem i snyggt och för sundheten tillfredställande skick: Försummar någon att sitt åliggande härutinnan fullgöra, böte såsom nyss är sagt.

Det alle, som vederbör, have sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med Egen hand underskrivet och med Vårt kungliga sigill bekräfta låtit. Stockholms slott den 24 mars 1868.

CARL.